

سرمد علی غفر

پنجشنبہ کو ناسی نسیرو لونی فنی و ابرنی ہفتہ لک غفر

نه اولدینی صباحدن آقشامه قدر سولنسه بنه یتیز ! بز طبا و فقا بر تعریف ایستوروز . هره قدر حکما و اطبانک کافه سی صحتی باشقه باشقه تعریف ایتشلر سده هیم برینک کی تام و مکمل دکلدرد ، جله سی ناقصدر . بونلردن اک مقبول و معتبری اسکی یونان حکیملرندن (جالینوس) ک تعریفدرکه آلان صحتیونک بر چوغی بونی قبول ایدیور .

باقکر جالینوس نیدیور : « وجود انسانی تشکیل ایدن کافه اعضا و آلاتک و ظیفه لرینی بر صورت منتظمه و طبیعیه ده اجرا ایتمه سی کیفیتنه (صحت) تسیمه اولور . » یکی زمان مشاهیر صحتیونندن (رو بر قولار) ک تعریفی نسبة دها اطرافلیهدرد . رو بر قولار دیورکه « بدختری ترکیب ایلین اجزای مختلفه آره سنده کی نسبت معینه ک ، و اجزای مذکوره ایله اشیا ی محیطیه پیننده کی رابطه منتظمه نک برسیاق اوزره دوامی خصوصنه (صحت) دیشلکده در . اکر نسبت معینه تبدل ایدر ، و یا خود رابطه منتظمه افراط و تفریطه اوغراسه او آنده صحتتیز مختل اولور ، و مرض یا قه مژه صاریلیر . »

قارئلر بو ایکی تعریفدن برینی انتخاب و قبولده مختاردرلر ؛ ذاتاً ایکسی ده بریوله چقیور .

« علم حفظ صحتک تعریف و تقسیمی . — صحتک نهدن عبارت اولدینی او کوندکنن صوکره علم حفظ صحتی ایکی سطرله تعریف ایده بایلیرز . صحت نه ایدی ؟ « کافه اعضا نکل و ظیفه لرینی بر صورت منتظمه و طبیعیه ده ایضا ایتمه سی » دکلی ؛ یک اعلی ! او حالده صحتی حفظ و وقایه ایلیرک خسته و الماق و یا ، تعبیر آخرله ، اعضای بدنک اجرای وظیفه سده کی آهنگک طبیعیلرینی دوجار خلل ایتمه ک ایچون برچوق تدابیر و قواعدی جامع اولان علم (علم حفظ صحت) دیرلر . بو علم ایکی بیوک شعبه یه آیرلشدر : برینه (علم حفظ صحت عمومی) ، دیکرینه (خصوصیه) دینیر .

برنجی ، صنوف مختلفه یی جامع اولان بتون انسانلرک ادامه مختلرندن بحث ایدر . بونک تحصیل طبیعیه لازمدر . ایکنجی ایسه بوراده تعدادی قابل اولیه جق درجه ده قسملره آیرلشدر . مثلاً یالکر چوجوقلرک ، قادیلرک

دائماً و ندیک حایه و تابعینده بولنان کیوجا شهرینی محتویدر . کیوجا و ندیکدن واپورله درت ، درت یجق ساعت مسافده اولوب انک شالده کی نورچللو و موزانو آطلرلی لاغونا آغزینی سد ایلکده ؛ وجهت شمالیه کی لیدو آطه سی دخی من القسیم و ندیکک استحکامات محلی اولوب شهره بحرآ وقوع بوله جق تجاوزاته حائل اولمقده در . لیدو و ندیکدن یاریم ساعت قدر مسافده اولمغه یازین دکر حاملرندن و منظره لطیفه سندن زیاده سیله استفاده اولور .

وندیک جوارنده بولنان کوچوک سان لازارو آطه سی ده تابعیت عثمانیه ایله مفتخر بولنان «مکتاریست» نامنده ک ارمنی قاتولیک جماعت ره بانیه سنک مناسرتلرینی مشغل و تماماً آنلرک تحت تصرفلرنده بولدینی جهتله شایان دقت بر محل اولدیفندن کله جک نسخهلردن برنده آندن ده آیریمجه بحث اوله جقدرد .

مباحث طب

علم حفظ صحت

محرری : شرف الدین ممبوی

— ۱ —

صحت نهدر ؟ — علم حفظ صحتک تعریف و تقسیمی — علم حفظ صحت نهدن متشکلدر ؟ — تعیین مسلک . صحت نوره ؟ — علم حفظ صحتک تعریف و تقسینه کیریشمزدن اول برکده صحتک ندیمک اولدینی اوکر . تمکلمکمز اقتضا ایدر . اکر صحت نه دیمک اولدینی اوکر غیمه جک اولور سق مجهول اولان بر شینک حفظ و وقایه سندن بحث ایتش اولورز . بوندن ایسه هیم فائده میطوظ دکلدرد ؛ یورغلغیز یاغزه کار قالیر . بو «صحت» کلمه سی هیمز کونده برچوق دفعه صرف ایدرز . حال بوکه بزه «صحتی تعریف ایت» دیسه لر ویره حکمز جواب اکثر یا سکوت و بعضاً ده معناسی نقصان برچوق جله لر در . بولاقدرد حیرتکری موجب اولدی ، دکلی ؛ حکمر وار ؛ چونکه صحتک تعریف و توصیفندن باحث برچوق مقالات منظور دکر اولمشدر ؛ لکن آنلر بزه مقبول دکلدرد ؛ زیرا هپسی سراپا شاعر اندرد . اوله اولدقدن صوکره صحتک

وقایه سختیون بر جوق تدبیر لر
کوسترن قسملره (حفظ صحت
اطفال) ، (حفظ صحت اناث)
دیندیک کی وجود بشری تکیون
ایدن اعضای کثیره دن یالکر بر
عضو ک بقای سختندن بحث ایدن
قسملر دخی اوعضو ک آدیله یاد
اولور . [دیشلرک ، کوزلرک ،
صاچلرک حفظ صحتی کی] .

بوندن ماعدا بر صنف
خلقک مثلاً یالکر جفتیچلرک ،
کمیچلرک ، عسکرلرک و سائر نک
حفظ سختندن باحث قسملر دخی
(علم حفظ صحت خصوصیه)
شعبه سنه منسوبدرلر . دهاتعمیق
مسئله اولنه جق اولورسه اقالیم
حاره و یا ممالک باردهده ، محافظه
صحت ایچونده بر جوق خصوصی
اثرلره تصادف اولتور ؛ حتی یالکر
ملبوساندن و یا مساکندن باحث
بیو ک اثرلر وجوده کثیر مشلردر .

بورسم ۱۲ نجی نسخه ده رسمی مندرج بولنان و عن اصل انکابز اولدنی حانده اهدتا و اخیر آدر سعادت
زیارت ایلش اولان عبدالله قو بیلیام افندیکن محدوی احمد قو بیلیامدر . البسه سندن دخی
آکلاشیله جفی اوزره شرفصادر اولان اراده سینه حضرت بادشاهی منطوق عالیسیجه (ارفعزل)
الآی افرادی سلکته داخل وبو صورته دهده مقبوط الامثل اولمشدر . رسمک شمعی به قدر
تاخر درجی محضا صاحبک شویله بر قیائله ارانه اولتق آرزو سندن ایلری کیشدر .

علم حفظ صحت ندره
متکلمره ؟ — قوانین صحتیک
اولان علم حفظ صحت تک باشه بر
علم دکلددر ، کیما ، فیزیق ، فن منافع
الاعضای علوم سائر نک بار دیمیه

کنهه واقف اوله مدینی ایچون تدایر صحتیه بیافاده ده پک
جوق مساحلر کوسترر .

تعیین ملک — بورایه قدر صحت و محافظه صحت
حقنده قارئلر مزله ایجه سوزلشدک . آرتق مسلکمز
تعیین ایدلمده تدایر صحتیه صیره سیله مطالعه ایلم .

بزبور ادهده علم حفظ صحت عمومیه دن ، نهده خصوصیه دن
بحث ایجه جکر ؛ چونکه مقصد مز مواسه تبعیتدر .

تشکل ایشمدر ؛ و عللرک ترقی ادب و کنیشه سیله حفظ
صحت علمی دخی ز تکلیف شمه کدر . مثلاً صوبک ، هوایک
کیماجه اولان ترکیلرینی وانسان اوزرینه فیزیجه اولان
تأثیرلرینی وبو ترکیب و تأثیرک دکشمه سیله اداره بدنیه
و وظائف حیاتییه مزده علم منافع الاعضا نقطه نظرندن
نه کی بر تفریات وقوعه کله سیله جکی بر انسان لیه جک
اولورسه علم حفظ صحتی احاطه ده مشکلات چکه جکی کی

طوبه جنم از اصول اقتضاسنجیه باز زمانی علی العموم هر صنفه بولسان افرادك حفظ سحت نقطه نظرندن اجرا ایدمچي تدایری وموجب مرض اولان حالاتی وقائیده جك، انجیله جك، کیله جك شیرك انتحابیه اولرده، کویلرده، مکتبلرده، واورلرده مغایر سحت اولان حالات مرضیهی وطهارت ونظافتی والحاصل علی العموم تقیدات صحیهی برر بر یازمغه چالیشه جفم، ممکن الاجرا اولمایان نقاطی ایسه اصلا قاله الیه جفم، فقیر وعاجز اولانلرده استفاده ایدمیلهسی اخص آلام اولدیغندن تدایر صحیهك كلفت ومصرفی اولانلری ذکر ویسان ایدرکن ممکن مرتبه سهولته یایله سیه جك اصوللریده آرایوب بولهرق یازمغه — المدن کلدیکی قدر — سعی وغیرت ایله جكم .

علم حفظ سحتك علوم سائرله ایله برمناسبت مخصوصه صده بولدیغنی عرض ایتشمدم . علم منافع الاعضا وسائرینه ایلریده یازمق مقرر ومهمم ایسه شتدیلک یكانه برچاره اولق اوزره اودرلو بختلری تحریر انسانده بر مقدار ایضاحات وتفصیلاتیده قید ایدوبرمه لازمدن صایدم؛ چونکه بوجهی مطالعه بیوزاتلرك ایجنده علوم مذکوریه آشنا اولمایانلرده چوقدر، آنلرك استفاده دن محروم قالماسی زوامیدر! والحاصل هرنقاطی جامع اولسته اقدام اولنه جقدر .

— ۲ —

باز موسمی وهرارنك بده انسان تاثیر

باز موستنده كونشك حرارتی سطح ارضه عموداً واصل اولدیغنی جهتله اورتهلق كیت كیده ایصفه باشلار. حرارت ارکان حیاتیهدن بریدر . یعنی كرك حیوانات، كرك نباتات حرارت اولماسه یشایه مایوب تلف اولورلر . هرشیك افرات وقریطی مضر اولدیغنی کی حرارتك حد اعتدالدن زیاده آرتوب اكسیلهسی دخی بر چوق خسته قلرك سبب حدوثی اولور . بونك ایچون حرارتك تزیایدله وقوعه كله جك حالات مرضیهی، و بوندن صائق ایچون اجراسی الزم اولان قواعد صحیهی نيك لازمدر . وجود بشرك حرارته قارشى اولان قوه تحمیلیه بك آزدردر . ۴۸ : ۴۹ درجهدن یوقاری شدتی بر صیقاغه

مُتَنَقِّكُم

ایمیدمك هر نوع صررك اصول معاینهسی
(مابعد عدد ۱۶)

— صور ایجنده «قارونات دوشو» (تباشیر) اولوب
اولدیغنی آكلامق —

بونك معاینه ونجربهسی بك قولایدر . معاینهسی مطلوب اولان صودن بر تمیز قاه بر مقدار قویملی؛ بعده آتش اوزرنده كوزلجه قانئلهلی . اكر قانئاركن صوده بر بولاتلق كوزولورسه ایجنده تباشیر اولدیغنه حكم ایتمیلدر؛ چونكه تباشیر صوغوق ایكن صویك ایجنده بللی اولمازسه ده صویك قانئامهسیله صودن آیریلهرق دكنه بر طونوقلق ویرر؛ یاخود بر آز بقم بویاسنی اسپرتوایله ایتیمه؛ بعده اولجه حاضرلنن بر بارداق صویك ایجنه شو اسپرتولوبیادن برقاج طامله طاملاتملى . اكر صومور بر رنك آلیرسه ایجنده تباشیر اولدیغنه حكم ایتمیلدر . بومورلك قویولغنه ویا ایچقلغنه كوره تباشیرك مقداری تعین ایتك نمكندردر . ایسته شوخصو صالر ایله ده بر صویك ایجنده تباشیر اولدیغنی میدانه چیقارسه آنی دخی نه ایچمك ایچون قوللانملى . ندهمك یشیرمك ایچون . واقعا بوكی بر صوایله چاشیر ییقامقده باس بوقسده ایچمك قطعاً جائز دكلدر . — صور ایچلرنده بولنه تلهسی ملووظ اولان زاج یاغی اولوب . اولدیغنی آكلامق —
بوماده بعضاً منع صورلرنده بولور : صویك